

**Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego
im. Emanuela Ringelbluma**

Tadeusz Epsztein

**Inwentarz archiwum
Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Podgórzu
(1893-1937)**

Sygn. 109

Warszawa 2025-2026

Wstęp

Podgórze do pocz. XX w. było odrębnym miastem. Prawa miejskie Podgórze otrzymało 26 lutego 1784 r., jako „wolne miasto królewskie”¹. Od końca XIX w. miasto szybko się rozwijało. Od 1867 r. Podgórze należało do powiatu wielickiego, a w 1896 r. stało się siedzibą odrębnego powiatu podgórskiego. 1 lipca 1915 r. zostało włączone do Krakowa jako XII dzielnica miasta².

Na pocz. XIX w. ludność żydowska w Podgórzu była nieliczna, w 1825 r. obejmowała tylko 150 osób (na 1848 chrześcijan)³. Żydowska ludność Podgórza do końca XIX w. należała do gminy w Klasnie pod Wieliczką. Szybki rozwój miejscowej społeczności i jej pozycji materialnej przyczynił się do powstania inicjatywy założenia własnej gminy i uniezależnienia się od odległego Klasna. Z inicjatywy Józefa Libana i Szymona Dunkelbluma w 1891 r. powstała Izraelicka Gmina Wyznaniowa w Podgórzu (GŻP). Jej pierwszym przełożonym został wspomniany Szymon Dunkelblum. 19 stycznia 1898 r. Namiestnictwo zatwierdziło statut nowej gminy, która obejmowała następujące miejscowości: Bodzów z okręgiem tynieckim, Borek Fałęcki, Brzyczynę Dolną, Buków, Chorowice, Dębniki z Rybakami, Gaj, Jugowice, Kurdwanów Dolny i Górny, Kobierzyn, Kostrze, Kapanka, Korabniki, Konary, Kulerzów, Łagiewniki, Libertów, Ludwinów, Łusina, Mogilany, Opatkowice, Piaski, Płaszów, Podgórze, Przewóz, Prokocim, Pychowice, Rybitwy, Rzoźów, Samborek, Siarczana Góra, Sidzina, Skawina, Skotniki, Świątniki Górne, Swaszowice, Tynec, Włosań, Wola Duchacka, Wróblowice, Wrząsowice, Zakrzówek z Kapelanką, Zbydniowice⁴. W 1900 r. w Podgórzu mieszkało już 5422 Żydów⁵.

Statut Gminy określał organizację i funkcjonowanie zarządu. Na czele GŻP stała Zwierzchność wyznaniowa, składająca się z 8 członków wybieranych na 6 lat przez wszystkich uprawnionych członków Gminy. Zwierzchność wybierała ze swojego grona Przełożonego i jego zastępcę. Konkretnie zadania, czy nadzór na zakładami działającymi na terenie GŻP prowadziły Wydziały. W praktyce terminologia uległa zmianie, choć zasadnicze struktury organizacyjne

---

¹ Ł. T. Sroka, *Żydzi w Krakowie: studium o elicie miasta 1850-1918*, Kraków 2008, s. 161.

² Warto zaznaczyć, że już w latach 1810-1815 Podgórze było krótko dzielnicą Krakowa.

³ B. Zbroja, *Żydowska gmina wyznaniowa w Podgórzu 1891-1939*, „Rocznik Krakowski” 2004, t. LXX), s. 45; *Zanim wyrosły mury. Żydzi w Podgórzu*, pod red. Piotra Figieli, Kraków 2023, s. 17.

⁴ *Statut izraelickiej gminy wyznaniowej w Podgórzu*, Podgórze 1898, s. 3., zob. j. 1.

⁵ B. Zbroja, *op. cit.*, s. 45.

utrzymano zgodnie ze statutem. Zwierzchność zaczęto nazywać Zarządem⁶, Przełożony został Przewodniczącym, a Wydziały przemianowano w Komisje. Najbardziej płynnym ciałem zostały Komisje, których liczba, czas i zakres działania ulegał zmianom. Z protokołu zarządu z 1.04.1929 r. wynika, że w tym czasie nie była jeszcze do końca ustalona liczba i charakter tych podstawowych komórek organizacyjnych. Dopiero uchwalono powołanie do życia następujące komisje: Administracyjną, Dobroczynną, Cmentarną, Rytualną, Kontrolującą. Wstępnie planowano również komisje: Budżetową i Szacunkową, ale ostatecznie ich powołanie przesunięto na dalszy termin. Każda komisja miała się składać z trzech osób. Na tym samym posiedzeniu utworzono dodatkową komisję o charakterze doraźnym: Paschalną, o bardziej rozbudowanym składzie personalnym. Z innych dokumentów wynika, że działały także komisje wyborcze, powoływane na czas przeprowadzenia wyborów do władz Gminy, np. w 1928 r. Na Podgórzu działały również różne organizacje żydowskie, niektóre z nich w oparciu o administrację GŻP, np. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej w Podgórzu (Stowarzyszenie Gemilat Chasudim Kelalit), który udzielał pomocy materialnej, także w postaci pożyczek pieniężnych. 1 listopada 1932 r. powstał podobnie jak przy GŻK komitet zajmujący się pomocą dla bezrobotnych: Żydowski Komitet Pomocy Bezrobotnym i Biednym w Krakowie XXII (ul. Józefińska 5).

Żydzi podgórscy nie mieli większej, ogólnej synagogi, korzystali wyłącznie z mniejszych domów modlitwy. Na terenie dzielnicy było ok. 20 domów modlitwy. Największy była tzw. bóżnica Zuckera (dom modlitwy Beth Hamedrasz Chasidim)⁷. Przy Rynku 3 była bóżnica im. Wolfa Klugera, przy ul. Kalwaryjskiej 21 dom modlitwy Stowarzyszenia „Nosse Hamitah” i inne⁸. Na pocz. XX w. władze GŻP podjęły starania o uzyskanie działki pod budowę synagogi (1907 r.). Plac taki uzyskano od miasta, ale ostatecznie nie podjęto takiej inwestycji, być może z przyczyn finansowych. W Podgórzu były dwa cmentarze żydowskie. Starszy został założony w 1887 r. (ul. Jerozolimska), czyli jeszcze przed powstaniem GŻP. Drugi cmentarz założono w pobliżu starego w inicjatywy Gminy Krakowskiej, której zaczęło brakować miejsc na dotychczasowych nekropoliach krakowskich. Nowy cmentarz także powstał przy ul. Jerozolimskiej, na działce zakupionej w 1919 r., należącej do Woli Duchackiej. Otwarcie cmentarza nastąpiło 6 kwietnia 1932 r. Nowa nekropolia

---

⁶ Od 1929 r. Zob. j. 8.

⁷ Zbudowana w latach 1879-1881 wg projektu Jana Ertla (obecnie ul. Węgierska 5).

⁸ Zob. J. 61-62. Zob. *Zanim wyrosły mury...*, s. 52-57.

otrzymała imponującą zabudowę, mieszczącą w centralnej części salę przedpogrzebową nakrytą wysoką kopułą (28 m). Podczas okupacji Niemcy na terenie podgórskich cmentarzy umieścili w 1943 r. obóz płaszowski, co doprowadziło do całkowitego zniszczenia obu nekropolii⁹.

Jeszcze przed I wojną światową władze miejskie, a także społeczności żydowskie Krakowa i Podgórze rozpoczęły rozmowy wokół utworzenia jednej Gminy Krakowskiej w związku z planowanym scaleniem obu miast¹⁰. Konsultacje w tej sprawie trwały podczas wojny, a także po jej zakończeniu. Zarząd GŻK poparł takie rozwiązanie, natomiast podgórzanie zdecydowanie byli przeciwni połączeniu¹¹. Nie zachowały się żadne relacje szczegółowo uzasadniające stanowisko Żydów podgórskich¹². Możemy tylko podejrzewać, że obawiano się przy tworzeniu nowej struktury, dominacji Krakowa, większej społeczności żydowskiej, reprezentującej inny status ekonomiczny i kulturalny niż mieszkańcy Podgórze. Natomiast Gmina Krakowska także w okresie międzywojennym dążyła do połączenia obu administracji. Widząc jednak stały opór podgórzan zwróciła się o pomoc do władz państwowych, co jednak nastąpiło dopiero na pocz. lat 30.¹³ 7 stycznia 1933 r. wojewoda krakowski rozwiązał Zarząd Gminy w Podgórzu na jego miejsce powołał Tymczasowy Zarząd Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Podgórzu, na jego czele stanął przewodniczący GŻK Rafał Landau. Władze Podgórze na początku próbowały bezskutecznie odwołać się od tej decyzji i zablokować ostateczne scalenie gmin¹⁴. Jednak uruchomiony wówczas proces powoli

---

⁹ K. Karski, A. Schwarz, *Cmentarze żydowskie w Podgórzu. Zarys problematyki badań*, „Krzysztofor. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2020, t. 38, s. 69-86.

¹⁰ Zob. GŻK, j. 278.

¹¹ Zachowały się listy z podpisami mieszkańców Podgórze protestujących przeciw scaleniu obu gmin, zob. j. 4.

¹² Pewien ślad poglądów na ten temat znajdziemy w piśmie z 16 II 1925 r. Stowarzyszenia „Menachem Abelim i Gemilas Chasudim” do władz Gminy, w którym czytamy, że Wydział Stowarzyszenia na posiedzeniu 15 lutego 1925 r. „powziął z powodu krążących wieści o zamierzonym przez władze przyłączeniu Gminy Żydowskiej Podgórze do Gminy Żydowskiej Krakowskiej, po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusji, jednomyślnie następującą uchwałę: Izraelska Gmina wyznaniowa Podgórze w Krakowie, istniejąca od lat kilkudziesięciu, zaspakaja religijno-kulturalne potrzeby Żydów w Podgórzu zamieszkałych, ku ogólnemu zadowoleniu współwyznawców dzielnicę tę zamieszkających; nie kierując się biurokratyzmem, spełnia znakomicie funkcje charytatywne, udzielając biednym współwyznawcom wydatnie wsparcia tak w gotówce, jak i w naturze, zawsze szybko i dyskretnie; subwencjonuje miejscowe stowarzyszenia humanitarne i pomaga im spełnianie statutowych obowiązków. Dlatego też zwinięcie Gminy Wyznaniowej Podgórze byłoby dla Żydów w dzielnicy naszej i okolicy zamieszkałych prawdziwym nieszczęściem. Zawiadamiając P.T. Zwierzchność wyznaniową o powyższej uchwale, podpisany Wydział imieniem swych 680 członków zwraca się do reprezentacji Gminy z gorącą prośbą i apelem, aby z całą energią wobec władz miarodajnych bronił samodzielności Gminy Wyznaniowej Podgórze.” Zob. j. 4.

¹³ Uchwała z 17 XII 1930 r. Rady GŻK. Zob. B. Zbroja, *op. cit.*, s. 57-58.

¹⁴ Cz. Brzoza, *Walka o władzę w kahałach krakowskim i podgórskim w okresie międzywojennym. Żydowskie gminy wyznaniowe w Krakowie*, „Krzysztofor. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2017, t. 35, s. 75; Ł. T. Sroka, *Żydzi podgórscy. Kondycja społeczna i ekonomiczna*, „Rocznik Krakowski” 2006, t. LXXII, s. 176; *Zanim wyrosły mury...*, s. 34.

posuwał się do przodu. Od 1 stycznia 1937 r. zarządy obu gmin zostały połączone decyzją Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 14 listopada 1936 r. 4 grudnia 1937 r. wojewoda krakowski rozwiązał oba zarządy i powołał do życia Tymczasowy Zarząd Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie¹⁵. Zaangażowanie władz państwowych w scaleniu gmin krakowskich wynikało także z faktu, że GŻP zaczęła mieć poważne trudności finansowe. Reforma miała na celu nie tylko uproszczenie struktur administracyjnych, ale również uzdrowienie sytuacji gospodarczej w Podgórzu¹⁶. Ostateczne połączenie obu gmin nie miało chyba istotnego wpływu na sytuację społeczności żydowskiej Podgórza, w każdym razie brakuje na ten temat informacji. Na co też mógł wpłynąć niewielki czas dzielący scalenie administracji gminnej w Krakowie od wybuchu wojny w 1939 r.

Na pocz. 1941 r. w Podgórzu Niemcy utworzyli getto dla ludności żydowskiej Krakowa, która jeszcze pozostała w mieście po wcześniejszych wysiedleniach. Do 20 marca 1941 r. wszyscy Żydzi krakowscy musieli przenieść się do getta, które objęło obszar ok. 20 ha. Granice dzielnicy wyznaczała od północy: Wisła i Plac Zgody; od południa: ul. Rękawka; od wschodu: ul. Tarnowska (Limanowskiego), Lwowska, Janowa Wola i Traugutta; od zachodu: Rynek Podgórski. W getcie początkowo znalazło się ponad 10 tys. osób (maj 1941 r.), a rok później było już ok. 20 tys. (czerwiec 1942 r.). Na pocz. czerwca 1942 r. Niemcy rozpoczęli deportację mieszkańców getta do obozu zagłady Bełżca (ok. 7 tys. osób). Kolejne deportacje przeprowadzono w 28 października 1942 r. (ponad 5 tys. osób) Ostateczna likwidacja getta nastąpiła w dn. 13-14 marca 1943 r. i wysiedlenie pozostałych mieszkańców dzielnicy do obozu w Płaszowie, a sporą część wymordowano na miejscu (2 tys.)¹⁷.

Archiwum i stan zachowania

Prawdopodobnie archiwalia podgórskie zostały połączone z archiwum GŻK dopiero podczas okupacji niemieckiej. W grudniu 1947 r. władze państwowe na prośbę ŻIH podjęły decyzję o przekazaniu przedwojennych akt gmin krakowskich do AŻIH. Całe archiwum GŻK przyjechało do Warszawy w maju

---

¹⁵ B. Zbroja, *op. cit.*, s. 58.

¹⁶ Cz. Brzoza, *op. cit.*, s. 75.

¹⁷ <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/k/512-krakow/116-miejsca-martyrologii/47313-getto-w-krakowie> [21 V 2026 r.].

1948 r. Archiwum GŻP ma charakter szczątkowy, ale biorąc pod uwagę, że nie zachowała się żadna dokumentacja ewidencyjna nie możemy oszacować pierwotnej zawartości kolekcji. Pod względem chronologicznym istniejące akta w dużym stopniu pokrywają się z okresem działania instytucji (1893-1937). Nie ma jednak wątpliwości, że spora część dokumentacji nie dotrwała do dnia dzisiejszego. Być może podział dokumentacji nastąpił już przed wojną i kolekcja podgórska trafiła do archiwum krakowskiego pozbawiona części akt.

W zachowanym zasobie najobszerniej reprezentowane są materiały finansowe (np. duży zbiór ksiąg kasowych), ale też nie brakuje w nich dokumentacji personalnej z wykazami imiennymi płatników podatku gminnego od końca XIX w. do lat 30. XX w.¹⁸ Zaś akta organizacyjne mają charakter całkowicie wybiórczy, nie ma prawie korespondencji, co po części wynagradzają dobrze zachowane dzienniki podawcze. Sprawy religijne widoczne są śladowo, nieliczne akta dotyczą cmentarza, łaźni, rzeźni. Więcej materiałów jest o pomocy materialnej organizowanej przez władze gminne, m.in. podania o pomoc, wnioski o pożyczki¹⁹. Akta personalne dotyczą głównie spraw wyborczych i podatkowych. Nieliczne są dokumenty osób zatrudnionych w administracji gminnej. Listy płac zachowały się tylko z kilku lat. Nie mamy pełnej obsady zarządów Gminy. Natomiast zachowały się wykazy imienne z różnych lat mieszkańców Podgórza i podległych wspólnot. Najobszerniejszą dokumentację personalną dotyczącą mieszkańców Podgórza i miejscowości przynależnych do jurysdykcji Gminy czytelnik znajdzie w dwóch grupach akt: personalnych i finansowych. Wiele wykazów imiennych zawiera dokładne adresy zamieszkania, niekiedy też z informacjami o zawodzie i wieku wymienionych osób.

W AŻIH akta krakowskie były porządkowane w latach 50. XX w. przez Esterę Markową, która z otrzymanych archiwaliów wyodrębniła trzy oddzielne zespoły: archiwum GŻK, archiwum GŻP i akta stowarzyszeń krakowskich. W ramach archiwum GŻP utworzyła niewielki zbiór dokumentów stowarzyszeń podgórskich²⁰. Markowa nie dokończyła porządkowania akt krakowskich. Zostawiła duży zbiór dokumentów nieopisanych (ok. 3 mb.), a jednocześnie

---

¹⁸ Zob. J. 92-119.

¹⁹ Pomoc finansowa (pożyczki) dla ludności była organizowana w okresie międzywojennym przez GŻP we współpracy z AJDC i przy pośrednictwie Żydowskiego Komitetu Ratunkowego dla Pomocy Doraźnej, a następnie Stowarzyszenia Gemilat Chasudim Kelalit. W podobny sposób zorganizowano pomoc na terenie GŻK.

²⁰ Markowa napisała w 1950 r.: „Dokumenty były w absolutnym bezładzie. Akta wspomnianych instytucji wymieszane z aktami gminy wyznaniowej stanowiły istny chaos różnych papierów i ksiąg.” Zob. E.M. [Esterę Markową], *Archiwa stowarzyszeń żydowskich w Krakowie*, „Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego przy C. K. Żydów w Polsce”, listopad 1950, s. 12.

pewną część dokumentacji błędnie zakwalifikowała, mieszając akta obu kancelarii gminnych. W archiwum podgórskim znalazły się materiały krakowskie i odwrotnie. Akta w jednostkach nie były w dużym stopniu paginowane i nie posiadały na teczkach informacji o liczbie kart w danej jednostce. Poważne wątpliwości budził sposób ułożenia dokumentacji w teczkach, jak również sam opis jednostek nie zawsze prawidłowo informował o zawartości.

Tylko pojedyncze dokumenty z archiwum podgórskiego zostały objęte konserwacją w AŻIH. W archiwum Dokumentacja aktowa GŻP obejmująca rękopisy i druki o różnych formatach wymagała do przechowywania większych teczek i pudeł. Do 2025 r. akta podgórskie były trzymane w papierowych obwolutach, gdyż w większości nie mieściły się w standardowych teczkach. Dopiero podczas obecnego porządkowania zakupiono odpowiednie te czki i pudła dla całej dokumentacji²¹.

Obecny stan fizyczny dokumentacji zespołu jest zróżnicowany, ale w dużym stopniu dobry. W gorszym stanie są dokumenty z przeł. XIX i XX w. wykonane z niskiej jakości papieru.

Przed porządkowaniem zespół GŻP (razem ze stowarzyszeniami z Podgórza) liczył 86+6 j. a. i 2 mb., po uporządkowaniu w 2026 r. zespół składa się z 134 j. a. o ogólnej objętości ok. 2,4 mb.

Zasady porządkowania

Pierwsze prace porządkowe przy kolekcji zostały przeprowadzone w trakcie porządkowania akt GŻK w latach 2021-2025. Przede wszystkim starano się wydzielić z obu zespołów materiały obce, co w dużym stopniu zakończyło się pomyślnie. Podczas porządkowania archiwum GŻP natrafiono jeszcze na kilkanaście drobnych dokumentów, które należało przenieść do GŻK, a w odwrotnym kierunku takich przypadków było kilka.

Mimo braków w archiwum Gminy zachowana dokumentacja pozwala odtworzyć główne kierunki działalności instytucji. W porównaniu z kolekcją

---

²¹ Dotyczyło to również akt GŻK.

GŻK podstawowe komórki organizacyjne i zakres działalności władz Gminy w zachowanej dokumentacji przeważnie występują w śladowej formie.

Przy porządkowaniu zespołu wykorzystano doświadczenie zdobyte podczas prac nad archiwum GŻK. Mimo sporych różnic pomiędzy strukturą organizacyjną i skalą działalności obu administracji, były również podobieństwa, które ułatwiły podział akt. Nie było możliwości odtworzenia struktury organizacyjnej Gminy, gdyż owa struktura ulegała zmianom i nie posiadamy odpowiedniej wiedzy do jej rekonstrukcji. Również zachowana dokumentacja na to nie pozwala. Administracja podgórska była organizacyjnie prosta i personalnie nieliczna, większość podstawowych spraw załatwiał Zarząd, składający się z kilku osób²². Ograniczony zasięg aktywności tej instytucji pokazują również jej dzienniki podawcze i obieg pism, których było niewiele, podobnie też i pozostałej dokumentacji urzędowej. Podobnie jak w przypadku GŻK, przy projektowaniu nowego podziału dokumentacji wybrano rozwiązanie pośrednie, nie odtworzono w pełni układu organizacyjnego instytucji, lecz akta ułożono wokół głównych kierunków działalności i komórek organizacyjnych Gminy²³. Brano też pod uwagę pierwotny stan gromadzenia akt w registraturze. Mimo kolejnego porządkowania w wielu jednostkach akta zachowały swój wcześniejszy układ. Niekiedy wymagały wyłącznie drobnych korekt w ułożeniu chronologicznym lub numerycznym.

Ogólny układ akt

Dokumenty zespołu zostały podzielone na kilka większych grup zawierających akta organizacyjne, akta wydzielonych komórek organizacyjnych i głównych dziedzin aktywności Gminy. W aktach organizacyjnych znajdują się m.in. statuty, protokoły Zarządu, korespondencja ogólna, druki i materiały związane z wyborami do władz GŻP. Kolejne grupy materiałów zawierają akta dotyczące: cmentarzy, fundacji, łaźni, nieruchomości należących do Gminy, rabinatu, rzeźni, czy domów modlitwy. W osobnych działach umieszczono dokumentację pomocy materialnej, akta personalne i akta finansowe.

---

²² Nie ma wątpliwości, że GŻP miała znacznie prostszą strukturę organizacyjną niż krakowska, gdzie występowały sekcje i liczne komisje kierujące aktywnością Gminy na wybranych kierunkach, zob. *Wstęp do Inwentarza GŻK*.

²³ Podobne rozwiązanie zastosowano w archiwum GŻK.

W poszczególnych grupach dokumentacji akta ułożono w układzie mieszanym, rzeczowo-chronologicznym. W ramach jednostek starano się wprowadzić układ chronologiczny lub numeryczny, zależnie do charakteru dokumentacji, a także stopnia i formy pierwotnego uporządkowania.

Opis akt w inwentarzu

Opis jednostki w inwentarzu składa się z trzech części. Otwiera go nazwa grupy dokumentacji, np. Akta organizacyjne, Pomoc materialna, Akta finansowe lub nazwa komórki organizacyjnej, np. Cmentarze. W niektórych przypadkach do pierwszej informacji dodawane są jeszcze dane uzupełniające, informujące o szczególnym charakterze zawartości jednostki, np. Akta organizacyjne.

W drugiej części opisu jednostki podano charakterystykę merytoryczną dokumentacji znajdującej się w danej teczce, np. protokoły, sprawozdania, wykazy imienne itd. Termin „wykazy imienne” zawsze oznacza dokumenty zawierające obszerniejsze spisy osób. Dalej mogą się znajdować informacje uzupełniające, np. daty skrajne, opisy bibliograficzne załączników, np. obszerniejszych rękopisów i druków (opisy bibliograficzne dokumentów drukowanych, broszur). W jednostkach, dla których wykonano indeks osób, informacja na jego temat również znalazła się obok opisu akt (*Indeks osób*).

W trzeciej części opisu jednostki podano: daty skrajne dokumentów zawartych w danej jednostce, sposób zapisu (rękopis, maszynopis, druk, fotografia), język, forma przechowywania (akta luźne, szyte), ewentualnie uwagi o stanie zachowania, wreszcie podano liczbę stron w jednostce. Po liczbie stron przy niektórych jednostkach podano dodatkowe informacje dotyczące nietypowego formatu akt. Akta zależnie od formatu są przechowywane w różnych teczkach. Większość w typowych teckach i standardowych pudłach, wówczas nie zostało to w opisie technicznym zaznaczone, materiały w większych formatach znajdujące się w dużych teczkach oznaczono dodatkowym opisem: „duży format”. Na końcu opisu umieszczono numery sygnatur używanych dla akt do 2025 r., także oddzielne informacje dla dokumentów, które do 2025 r. nie były w ogóle uporządkowane (rozsyp).

Pomoce archiwalne

Do inwentarza sporządzono indeks osób występujących w tekście inwentarza oraz indeksy osób do wybranych jednostek. W indeksie podano odesłanie do kolejnych numerów jednostek.

Prace nad nowym inwentarzem GŻP zostały przeprowadzone w latach 2025-2026.

Bibliografia

Franciszek Bardel, *Miasto Podgórze, jego powstanie i pierwszych 50 lat istnienia*, Kraków 1901

Cz. Brzoza, *Walka o władzę w kahałach krakowskim i podgórskim w okresie międzywojennym. Żydowskie gminy wyznaniowe w Krakowie*, „Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2017, t. 35, s. 57-78

K. Karski, A. Schwarz, *Cmentarze żydowskie w Podgórzu. Zarys problematyki badań*, „Krzysztofory. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa” 2020, t. 38, s. 69-86

K. Samsonowska, *Wyznaniowe gminy żydowskie i ich społeczności w województwie krakowskim (1918-1939)*, Kraków 2005

Łukasz Tomasz Sroka, *Żydzi podgórcy. Kondycja społeczna i ekonomiczna*, „Rocznik Krakowski” 2006, t. LXXII, s. 173-180

Łukasz Tomasz Sroka, *Żydzi w Krakowie: studium o elicie miasta 1850-1918*, Kraków 2008

Studia do sprawy przyłączenia gmin sąsiednich do miasta Krakowa, Kraków 1905

Barbara Zbroja, *Żydowska gmina wyznaniowa w Podgórzu 1891-1939*, „Rocznik Krakowski” 2004, t. LXX), s. 45-59

Zanim wyrosły mury. Żydzi w Podgórzu, pod red. Piotra Figieli, Kraków 2023

Wykaz skrótów

AJDC - American Joint Distribution Committee

AŻIH – Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie

b. d. – brak daty

egz. - egzemplarz

GŻP – Żydowska Gmina Wyznaniowa w Podgórzu

GŻK – Żydowska Gmina Wyznaniowa w Krakowie

j., j. a.– jednostka archiwalna

j. hebr. – język hebrajski

j. niem. – język niemiecki

j. pol. – język polski

jid. - jidysz

l. – luźne (akta)

m. - miasto

mps – maszynopis

mps pow. – maszynopis powielany

rkps – rękopis

rkps pow. – rękopis powielany

s. – strona

SK – Akta Żydowskich stowarzyszeń krakowskich 1812-1939 (AŻIH, sygn. 108)

SP – Akta Stowarzyszeń podgórskich

sygn. – sygnatura archiwalna

sygn. stara – sygnatury akt sprzed porządkowania zespołu w 2025 r.

zał. – załącznik, w załączeniu

ŻIH – Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie

? – informacja wątpliwa

Przegląd zawartości inwentarza

- I. Akta organizacyjne - j. 1-23
  - 1. Statuty - j. 1-2
  - 2. Protokoły Zarządu - j. 3
  - 3. Korespondencja ogólna – j. 5-10
  - 4. Druki – j. 12-14
  - 5. Wybory do władz Gminy – j. 15-23
- II. Cmentarze – j. 24-27
- III. Fundacje – j. 28
- IV. Łaźnia (Mykwa) – j. 29-30
- V. Nieruchomości różne – j. 31
- VI. Pomoc materialna – j. 32-53
  - 1. Podania o pomoc – j. 32-33
  - 2. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej w Podgórzu – j. 34-38
  - 3. Imienna pomoc materialna – j. 39-50
  - 4. Żydowski Komitet Pomocy Bezrobotnym i Biednym – j. 51-53
- VII. Rabinat – j. 54-56
  - 1. Korespondencja – j. 54-55
  - 2. Korespondencja dotycząca pracowników (rabinów) – j. 56
- VIII. Rzeźnie – j. 57-60
- IX. Synagogi – j. 61-62
- X. Akta personalne – j. 63-71
  - 1. Akta personalne pracowników – j. 63-65
  - 2. Akta personalne – j. 66-71
- XI. Akta finansowe – j. 72-133
  - 1. Księgi kasowe – j. 72-90
  - 2. Budżety – j. 91
  - 3. Podatki – j. 92-121
  - 4. Polisy – j. 125
  - 5. Kwitariusze – j. 126-131
- XII. Akta różnych instytucji i organizacji – j. 134

Inwentarz archiwum
Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Podgórzu
(1893-1937)

Akta organizacyjne

1. Akta organizacyjne.

Statut izraelickiej gminy wyznaniowej w Podgórzu ułożony w myśl ust. z dnia 21 marca 1890 Nr 57 Dz. u. p. zatwierdzony reskryptem Wys. c.k. Namiestnictwa z dnia 19 stycznia 1898 L. 4758. (Podgórze 1898, s. 25)²⁴.

1898-1905, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 1

2. Akta organizacyjne.

Statut Gminy Żydowskiej w Podgórzu²⁵.

b.d., rkps, rkps pow., j. niem., pol., poszyt, s. sygn. stara: 1

3. Akta organizacyjne.

Protokoły posiedzeń Zarządu GŻP (b.d., 15.02., 8.03., 15.03., 10.05., 17.06., 19.07., 16, 18.08., 31.10., 14.11.1925; 6, 10, 18.01., 7, 21.02., 1, 4.03., 25.04., 31.08., 17, 26.10., 1, 6.11.1926; 7, 13, 20, 27.02., 5, 6.03., 26.05., 6, 15.09., 22.10., 13.11., 4, 8.12.1927; 1, 7, 21, 29.01., 22.04., 24.06., 15.07., 4, 15, 29.08., 3.11., 1.12., 8.12.1928; 21.01., 1.04., 14.04.1929; 6.04.1931 r.).

1925-1931, b.d., rkps, mps, j. pol., l., poszyt, s. sygn. stara: 16

4. Akta organizacyjne.

Dokumenty dotyczące protestu ludności Podgórza w sprawie przyłączenia gminy do Gminy Krakowskiej. Zał. listy z podpisami mieszkańców Podgórza, korespondencja.

1919-1925, b.d., rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 18

5. Akta organizacyjne. Korespondencja ogólna.

Dziennik podawczy (1.01.1908-28.07.1909)²⁶.

1898-1909, rkps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 3

---

²⁴ 2 egz.

²⁵ 2 egz.

²⁶ Poszyt wcześniej wykorzystywany jako księga kasowa GŻP (działu inwestycyjnego) za okres 1.01.1898-1906 (większość stron sklejonych ze sobą).

6. Akta organizacyjne. Korespondencja ogólna.
Dziennik podawczy (5.02.1925-27.12.1931).
1925-1931, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 4
7. Akta organizacyjne. Korespondencja ogólna.
Dziennik podawczy (28.12.1931-19.10.1932).
1931-1932, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 5
8. Akta organizacyjne. Korespondencja ogólna.
Okólniki wewnętrzne dotyczące zebrań zarządu GŻP (23.09.1902, 22.01.1919, 1.02.1927-20.12.1936 r.).
1902-1936, rkps, mps, mps pow., druk, j. pol., l., poszyt, s. sygn. stara: 6, 7, 20
9. Akta organizacyjne. Korespondencja ogólna.
Korespondencja ogólna²⁷.
1905-1937, b.d., rkps, mps, rkps pow., mps pow., druk, jid., j. hebr., niem., pol., l., s. sygn. stara: 20, rozsyp
10. Akta organizacyjne. Korespondencja ogólna.
Korespondencja z Magistratem m. Krakowa i z innymi urzędami administracji samorządowej i państwowej.
1909-1936, rkps, mps, mps pow., j. pol., l., s. sygn. stara: 19, 20, rozsyp
11. Akta organizacyjne.
Dokumentacja dotycząca wyborów do władz miejskich.
b.d., rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
12. Druki.
Obwieszczenia: (a) obwieszczenie dotyczące spraw podatkowych podpisane przez Szymona Dunkelbluma²⁸; b) obwieszczenie dotyczące spraw religijnych (1927, 16.03.1928 r.²⁹ i 1933 r.).
Przed 1910-1933, druk, jid., j. hebr., l., drobne uszkodzenia, s. sygn. stara: rozsyp
13. Druki.
Obwieszczenie (wykaz imienny osób, które wpłaciły na pomoc paschalną).
b.d., druk, jid., l., s. duży format, sygn. stara:
14. Druki.
Druki, blankiety.
1934, b.d., mps, druk, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia i ubytki tekstu, s. sygn. stara:
15. Wybory 1898 r.
„Lista wyborców uprawnionych do wyboru 8 członków

²⁷ Brudnopis pisma b.d. (s. 2) napisany na odwrociu druku (2 egz.) *Zawiadomienia* Królewsko-Holenderskiego Lloyd'a (Kraków, ul. Basztowa 18) o transporcie morskim do Argentyny, Brazylii i Urugwaju (druk, 1929).

²⁸ 22 egz.

²⁹ Druk z 1927 r. (3 egz.), w tym 2 egz. wypełnione 16.03.1928 r.

Zwierzchności wyznaniowej i 4 zastępców na przeciąg lat sześciu słownie do §. 45 statutu.”

1898, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 2

16. Wybory 18.05.1924 r.

Obwieszczenie (10.05.1924 r.)³⁰.

1924, druk, jid., j. pol., l., uszkodzenia i ubytki tekstu, s. duży format, sygn. stara:

17. Wybory 18.05.1924 r.

„Lista wyborcza ułożona przez przełożonego do przeprowadzenia wyboru Zwierzchności wyznaniowej w Podgórzu”. Zaznaczone osoby, które głosowały i zapłaciły podatek wyznaniowy.

1924, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 12

18. Wybory 18.05.1924 r.

„Lista wyborcza ułożona przez przełożonego do przeprowadzenia wyboru Zwierzchności wyznaniowej w Podgórzu”.

1924, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 13

19. Wybory.

„Lista uprawnionych do wyboru mężów zaufania dla wyboru rabina”.

b.d., rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 14

20. Wybory.

„Lista wyborców obejmująca upoważnionych do wyboru mężów zaufania dla dokonania wyboru rabina w Podgórzu”. (zawiera adresy i zawody wyborców oraz oznaczenie osób, które głosowały)

b.d., rkps, mps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 15

21. Wybory w 1928 r.

Deklaracje wyborcze, obwieszczenie, wykaz imienny komisji wyborczej (25.04.1928 r.).

1928, rkps, mps, druk, j. pol., l., uszkodzenia, s. sygn. stara: rozsyp

22. Wybory w 1932 r.

Instrukcje („Instrukcje dla mężów zaufania w obwodowych lokalach wyborczych”), wykaz imienny mężów zaufania, spis lokalów wyborczych, podział dzielnic na obwody i poszczególne ulice.

1932, mps, mps pow., j. pol., l., s. sygn. stara: GŻK, rozsyp

23. Wybory w 1932 r.

Wykaz imienny mieszkańców (wyborców) Podgórza według miejsca zamieszkania (dzielnica, ulica, nr domu, rok urodzenia, rok zamieszkania).

---

³⁰ 2 egz. (fragmenty) (po konserwacji).

- 1932, mps, druk, j. pol., l., uszkodzenia i ubytki tekstu, s. sygn. stara: GŻK, rozsyp
- 24.Cmentarze.
Korespondencja ogólna. Zał. „Księga zmarłych w Podgórzu. Rok 1927-1928-1929-1930. Zarządca cmentarza izraelickiego w Podgórzu p. Jakub Sonnenschein”. (fragment)³¹.
1927-1936, b.d., rkps, mps, jid., j. pol., l., s. sygn. stara: 84
- 25.Cmentarze.
Korespondencja dotycząca pogrzebów, budowy pomników.
1905-1932, rkps, mps, jid., j. niem., pol., l., s. sygn. stara: 84
- 26.Cmentarze.
Korespondencja dotycząca pogrzebów, budowy pomników.
1933-1937, rkps, mps, jid., j. niem., pol., l., s. sygn. stara: 84
- 27.Cmentarze.
Dokumentacja dotycząca powiększenia cmentarza i wykonania robót budowlanych na cmentarzu, „Szkic wykonanych robót brukarskich przy budowie ścieżek na nowym cmentarzu Gminy wyznaniowej izraelickiej w Krakowie w roku 1936” (2.12.1936 r.). Księga rachunkowa, m. in. zawiera wykazy imienne ofiarodawców („Komitet Rozbudowy Cmentarza – Rok 1934” (1934-1936)).
1917-1936, rkps, mps, druk, j. pol., l., poszyt, uszkodzenia, s. sygn. stara: 21, 30, 52
- 28.Fundacje.
Fundacja dobroczynna Simche Kahanego („Zarys aktu fundacyjnego” 28.06.1903 r., arkusz wypłat prowizji od listów zastawnych na rzecz Fundacji); Fundacja Jakuba Koplą (arkusz wypłat prowizji od listów zastawnych na rzecz Fundacji).
1903-1922, rkps, druk, j. pol., l., s. duży format, sygn. stara: 32
- 29.Łaźnia.
Kontrakt dzierżawy łaźni z Abuschem Holländrem (zał. karta meldunkowa dzierżawcy), kontrakt i korespondencja dotycząca dzierżawy łaźni przez Nechemię Kleinmana.
1917-1934, b.d., rkps, mps, j. pol., l., poszyt, s. sygn. stara: 25, 26, 82, 83
- 30.Łaźnia. Akta finansowe.
„Księga kasowa do łaźni. Przełożęstwa Zboru izraelickiego w Podgórzu” (8.10.1894-18.12.1897 r.). Zał. różne notatki i zestawienia

---

³¹ Tylko strony obejmujące: marzec 1927-lipiec 1928.

finansowe z różnych lat.

1894-1921, rkps, j. niem., pol., l., poszyt, uszkodzenia,
brak stron, s. sygn. stara: 34

31. Nieruchomości.

Dokumentacja dotycząca różnych nieruchomości i inwestycji
(plany, projekty, dokumentacja techniczna, umowy i wypisy,
korespondencja z władzami miasta).

1908-1932, b.d., rkps, mps, druk, j. pol., poszyt, l.,
uszkodzenia, s. sygn. stara: 52

Pomoc materialna

32. Pomoc materialna.

Podania o pomoc.

1921-1936, b.d., rkps, mps, mps pow., druk, jid., j. niem.,
pol., l., s. sygn. stara: 74

33. Pomoc materialna.

Podania o pomoc (w tym także pomoc świąteczna).

1932-1934, b.d., rkps, jid., j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp

34. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej
w Podgórzu (Stowarzyszenie Gemilat Chasudim Kelalit).

Korespondencja ogólna, protokół, sprawozdanie kasowe (06.1930
r.), druki, okólniki. Zał. wykazy imienne.

1927-1931, rkps, mps, mps pow., druk, jid., j. pol., l., s.
sygn. stara: SP 2

35. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej
w Podgórzu (Stowarzyszenie Gemilat Chasudim Kelalit).

Podania o pożyczki.

1926-1927, rkps, mps, jid., j. niem., pol., l., s. sygn. stara:
75, SP 2, 3

36. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej
w Podgórzu (Stowarzyszenie Gemilat Chasudim Kelalit).

Podania o pożyczki.

1927-1929, rkps, mps, druk, jid., j. pol., l., s. sygn. stara:
75, SP 2, 3

37. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej
w Podgórzu (Stowarzyszenie Gemilat Chasudim Kelalit).

Podania o pożyczki.

1931-1935, b.d., rkps, mps, rkps pow., j. pol., l., s. sygn.
stara: SP 4, rozsyp

38. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Ratunkowy dla Pomocy Doraźnej
w Podgórzu (Stowarzyszenie Gemilat Chasudim Kelalit).

Karty imienne pożyczkobiorców z informacjami o wysokości

- pożyczek i spłat.
1926-1927, rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: SP 5
39. Pomoc materialna.
Wykaz imienny wpłat na pomoc dla żołnierzy.
1909, rkps, druk, j. niem., pol., poszyt, uszkodzenia³², s.
sygn. stara: 53
40. Pomoc materialna.
Imienne asygnaty na kartofle.
1907, rkps, druk, j. niem., poszyt, s. sygn. stara: rozsyp
41. Pomoc materialna.
Imienne asygnaty na węgiel.
1907, rkps, druk, j. niem., poszyt, s. sygn. stara: 78
42. Pomoc materialna.
Rejestr osób objętych pomocą materialną (dane personalne, adres, opis sytuacji rodzinnej).
1914-1915, rkps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 79
43. Pomoc materialna.
Wykaz imienny osób, którym wydano produkty żywnościowe. Zał. kartki żywnościowe (1920-1921).
1918-1921, b.d., rkps, druk, jid., j. niem., pol., poszyt, l., uszkodzenia, s. sygn. stara: GŻK 1155
44. Pomoc materialna.
„Index wsparcia paschalnego”. Wykaz imienny osób, które otrzymały pomoc żywnościową (1928-1931). Zał. korespondencja, wykaz imienny uczestników kolonii chalurowej w Prokocimiu (1930 r.).
1928-1931, rkps, druk, jid., j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, s. sygn. stara: GŻK 1156
45. Pomoc materialna.
„Wsparcia paschalne. Rok 1931”. Kwitariusz pomocy paschalnej.
1931, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., s. sygn. stara: rozsyp
46. Pomoc materialna.
„Wsparcia dnia 28.03”-11.08.1932; 9.04-17.05.1934 r.; b.d.
Wykazy imienne osób (rok i miejsce urodzenia, gmina, czas pobytu, imiona rodziców, adres zamieszkania), które otrzymały pomoc pieniężną. (fragmenty)
1932-1934, b.d., rkps, mps, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia i ubytki tekstu, brak okładki, s. sygn. stara: rozsyp
47. Pomoc materialna.
Wykaz imienny osób, którym wydano pomoc materialną

---

³² Niektóre strony poszytu sklejone ze sobą.

- (fragment)³³.
1933, rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
48. Pomoc materialna.
Asygnaty na przydział macy do piekarń i sklepów.
1928, rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
49. Pomoc materialna.
Asygnaty imienne na przydział ziemniaków w sklepie Jakuba Habera (ul. Rejtana 12).
1917, rkps, druk, j. niem., pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
50. Pomoc materialna.
Asygnaty imienne na przydział węgla w składzie M. L. Gartenhausa (ul. Czarneckiego 10). Zał. rachunki.
1927, rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
51. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Pomocy Bezrobotnym i Biednym w Krakowie XXII (ul. Józefińska 5).
Korespondencja, deklaracje imienne. Zał. sprawozdania z działalności, „Spis bezrobotnych zamieszkałych w dzielnicy XXII”; „Wykaz dochodów i wydatków Żydowskiego Komitetu...” (b.d.); „Wykaz ofiarodawców na rzecz Komitetu...” .
1932-1934, b.d., rkps, mps, druk, jid., j. pol., l., s. sygn. stara: SP 6, rozsyp
52. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Pomocy Bezrobotnym i Biednym w Krakowie XXII (ul. Józefińska 5).
„Wykaz imienny ofiarodawców na rzecz Komitetu Pomocy Biednym i Bezrobotnym i Akcji Węglowej w roku 1933/4”. (20.06.1934 r.)
1934, rkps, j. pol., l., s. 1. sygn. stara: rozsyp
53. Pomoc materialna. Żydowski Komitet Pomocy Bezrobotnym i Biednym w Krakowie XXII (ul. Józefińska 5).
Kwestionariusze imienne osób objętych pomocą. *Indeks osób*
b.d., rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: SP 6
54. Rabinat.
Korespondencja dotycząca bóżnic i innych domów modlitwy.
1925-1935, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 81
55. Rabinat.
Korespondencja dotycząca wypieku macy na Paschę (oferty)³⁴.
1930-1935, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: SP 3,
rozsyp
56. Rabinat. Akta personalne pracowników.
Korespondencja ogólna dotycząca, m.in.: Jakub Fränkel, Mordche

---

³³ Dokument napisany na drukach (8 egz.) obwieszczenia Żydowskiego Komitetu Pomocy w Krakowie XXII (Kraków Podgórze, 1932 r.).

³⁴ Zob. też j. 56.

Beer Fränkel, Osias Feiweł Fränkel, Simche Fränkel, Szyja Feiweł Fränkel, Szymon Alter Fränkel, Chaim Benzion Halberstam, Uscher Halpern, Chaim Kanner³⁵.

1919-1936, rkps, mps, j. hebr., pol., l., s. sygn. stara: 20, 22, 23, 24, 51, SP 3, rozsyp

57.Rzeźnie.

Statystyka uboju rytualnego (zestawienia tygodniowe i miesięczne – 1933-1936). Zał. korespondencja.

1931-1936, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 82

58.Rzeźnie.

Przetargi na dzierżawę prawa poboru opłat od rytualnego uboju. Korespondencja. Oferty na przetargi do poboru pierza w rzeźni drobiu (Chiel Kahane, Wolf Lieberman, Muter Pacanower, M. Schaf, Samuel Teller, Abraham Weissman).

1929-1934, b.d., rkps, mps, j. pol., l., uszkodzenia, s. sygn. stara: 9, 20

59.Rzeźnie. Akta personalne pracowników.

Korespondencja dotycząca osób: Wolf Gutwirth, Wolf Liebrman, Hirsch Meilech Peterseil, Fischel Redlich, Józef Redlich, Samuel Redlich, Józef Rubinstein, Samuel Teller.

1930-1934, rkps, mps, j. niem., pol., l., s. sygn. stara: 26

60.Rzeźnie. Druki.

Kupony opłat za ubój bydła (nr 2501-2530).

b.d., druk, jid., j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp

61.Synagogi.

„Statut bóżnicy imienia błp. Wolfa Klugera” (Pl. Rynek 3) (Podgórze 24.11.1929 r.).

1929, mps, j. pol., l., s.4./80 sygn. stara: 81

62.Synagogi. Stowarzyszenie „Nosse Hamitah” (ul. Kalwaryjska 21).

Korespondencja dotycząca sporu wokół wyborów nowego zarządu. Zał. wykazy imienne.

1924, rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 20

Akta personalne

63.Akta personalne pracowników.

Korespondencja dotycząca pracowników i ich rodzin.

1904-1934, rkps, mps, jid., j. niem., pol., l., s. sygn. stara:

---

³⁵ Brudnopis pisma do Magistratu m.st. Krakowa z b.d.[po 20.07.1930 r.] w sprawie Chaima Benziona Halberstama napisany na odwrociu oferty z 25.03.1930 r. Żydowskich Robotników Piekarskich w Krakowie dotyczącej wypieku macy.

64. Akta personalne pracowników.

Ubezpieczalnia Społeczna, Kasa Chorych: składki, wykazy imienne, egzekucje długów, korespondencja.

1931-1936, rkps, mps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: 28, 32, rozsyp

65. Akta personalne pracowników.

Listy płac (1932-1933, 1935). Zał. rachunki, pokwitowania wypłat.

1932-1935, rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: 31, rozsyp, GŻK,

66. Akta personalne.

Wykaz imienny mieszkańców Podgórza według miejsca zamieszkania (ulica, nr domu, osoby główne, wiek, zawód, liczba osób w rodzinie).

b.d., rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: 10

67. Akta personalne.

Wykaz imienny mieszkańców Podgórza według miejsca zamieszkania (ulica, nr domu, osoby główne, wiek, zawód).

b.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: GŻK, rozsyp

68. Akta personalne.

Wykaz imienny mieszkańców Podgórza według miejsca zamieszkania (ulica, nr domu). (fragment)

b.d., rkps, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp

69. Akta personalne.

Świadectwa ubóstwa, ankiety, zaświadczenia, korespondencja.

Indeks osób

1931-1936, rkps, mps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: 8, 23

70. Akta personalne.

Wykaz imienny zaszczepionych dzieci.

1937, rkps, mps pow., j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp

71. Akta personalne.

Wykaz imienny zarządu nieznannej instytucji (firmy?).

b.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp

Akta finansowe

72. Akta finansowe.

Księga przychodów i rozchodów „Cassa der Cultusgemeinde Podgórze angefangen am 18 Januar 1900” (18.01.1900-1.12.1902). Zał. zestawienie sprzedaży czeresu (czerwiec 1919 r.); notatki.

1900-1919, rkps, j. niem., poszyt, l., s. sygn. stara: 35

73. Akta finansowe.

Księga przychodów i rozchodów (17.01.1900-20.12.1902).

- 1900-1903, rkps, j. niem., l., poszyt, uszkodzenia, brak stron, s. sygn. stara: 45
74. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (1.01.1903-31.12.1903).
1903, rkps, j. niem., poszyt, s. sygn. stara: 36
75. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (1.01.1904-27.11.1904; 12-19.06.1919). Zał. zestawienie sprzedaży czeresu (czerwiec 1919 r.); notatki.
1904-1919, rkps, jid., j. niem., pol., poszyt, l., s. sygn. stara: 46
76. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (3.01.1904-11.06.1905).
1904-1905, rkps, j. niem., poszyt, l., uszkodzenia, brak stron, s. sygn. stara: 37
77. Akta finansowe.
„Dziennik przychodów i rozchodów za czas od 11 czerwca 1905 do 4 maja 1908”.
1905-1908, rkps, druk, j. niem., pol., poszyt, l., s. duży format, sygn. stara: 38
78. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (11.06.1905-1.11.1909).
1905-1909, rkps, j. niem., poszyt, s. sygn. stara: 47
79. Akta finansowe.
„Dziennik przychodów i rozchodów za czas od 4 maja 1908 do 31 grudnia 1910 [-22.02.1911 r.]”.
1908-1911, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., s. duży format, sygn. stara: 39
80. Akta finansowe.
Zamknięcie rachunkowe Izraelickiej Gminy Wyznaniowej w Podgórzu za rok 1908 (Podgórze 1909).
1909, rkps, druk, j. pol., l., uszkodzenia, s. 4. sygn. stara: 17
81. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (2.11.1909-30.09.1912).
1909-1912, rkps, j. niem., pol., poszyt, s. sygn. stara: 48
82. Akta finansowe.
„Dziennik przychodów i wydatków” za okres 1.01.1913-1.10.1916 r.
1912-1916, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. duży format, sygn. stara: 40
83. Akta finansowe.
„Dziennik przychodów i wydatków” za okres 1.09.1916-31.12.1918

- r.
1916-1919, rkps, druk, j. niem., pol., poszyt, l., s. duży format, sygn. stara: 41
84. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (1.07.1921-30.12.1923) (fragment).
1921-1923, rkps, druk, j. pol., l., uszkodzenia i ubytki tekstu, s. duży format, sygn. stara: 42
85. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (1.08.1921-31.05.1923).
1921-1923, rkps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 49
86. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (1.01.1924-30.09.1927).
1924-1927, rkps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 50
87. Akta finansowe.
„Dziennik” - księga przychodów i rozchodów (1.01.1924-31.12.1928).
1924-1928, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 44
88. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (fragment).
1930-1933, rkps, j. pol., l., uszkodzenia i ubytki tekstu, s. duży format, sygn. stara: GŻK 715
89. Akta finansowe.
Księga przychodów i rozchodów (12.05.1931-31.12.1936). Zał. notatki.
1931-1936, rkps, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, brak okładek, s. sygn. stara: 43
90. Akta finansowe.
Księga rozchodów i przychodów (konta osobowe i instytucji) (13.06.1932-31.12.1933).
1932-1933, rkps, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki tekstu, s. sygn. stara: 86
91. Akta finansowe.
Budżety (1926, 1927, 1928, 1929, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936 r.), zamknięcie rachunkowe, saldo (1930, 1931, 1932, 1933 r., b.d.).
1926-1936, b.d., rkps, mps, j. pol., l., uszkodzenia, s. duży format, sygn. stara: 17, 29, rozsyp
92. Akta finansowe. Podatki.
Księga wpłat podatku wyznaniowego.
b.d., rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki tekstu, s. duży format, sygn. stara: GŻK 1051
93. Akta finansowe. Podatki.
„Repartycja datków domestkalnych za rok 1897”. Zał. notatki,

- kwity, wezwania do zapłaty podatku.
1897-1898, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki
tekstu, s. sygn. stara: 54
94. Akta finansowe. Podatki.
„Repartycja datków domostkalnych za rok 1898”.
1896-1898, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia, s.
duży format, sygn. stara: 56
95. Akta finansowe. Podatki.
Księga wpłat podatku wyznaniowego. Adnotacje dotyczące
zaległości i egzekucji.
1899, b.d., rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki
tekstu, s. duży format, sygn. stara: GŻK 1053 (644), 56
96. Akta finansowe. Podatki.
Księga wpłat podatku wyznaniowego. Adnotacje dotyczące
zaległości i egzekucji. (fragment)
1899-1900, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki
tekstu, s. sygn. stara: 54
97. Akta finansowe. Podatki.
„Rejestr szacunkowy za rok 1904”. Podatek wyznaniowy.
1904-1906, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia, s. 111.
sygn. stara: 57
98. Akta finansowe. Podatki.
Rejestr szacunkowy za rok 1906. Podatek wyznaniowy.
1906-1909, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia, brak
okładek, s. 115. sygn. stara: 58
99. Akta finansowe. Podatki.
„Rejestr szacunkowy za rok 1908”. Podatek wyznaniowy.
1908, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 59
100. Akta finansowe. Podatki.
„Rejestr szacunkowy podatku domestykalnego na rok 1909. Miasto
Podgórze”.
1909-1911, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 60
101. Akta finansowe. Podatki.
„Rejestr szacunkowy podatku domestykalnego na rok 1910. Miasto
Podgórze”.
1910-1912, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, s.
sygn. stara: 61
102. Akta finansowe. Podatki.
„Rejestr szacunkowy podatku domestykalnego na r. 1911 i 1912.
Miasto Podgórze. A-W, 1-590”.
1911-1913, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, s.
sygn. stara: 63

103. Akta finansowe. Podatki.
„Rejestr szacunkowy podatku domestykalnego na rok 1913. Miasto Podgórze. A-W”.
1913-1915, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 64
104. Akta finansowe. Podatki.
„Podatek domestykalny. Rok 1918” – wykaz imienny płatników.
1918-1919, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, s.
sygn. stara: 65
105. Akta finansowe. Podatki.
Rejestr wpłat podatku domestykalnego (1920-1921)³⁶. Zał. notatki na formularzu: *Israelitische Cultusgemeinde in Podgórze. Moralitäts-Zeugniss*.
1920-1922, rkps, druk, j. niem., pol., poszyt, l.,
uszkodzenia, brak okładek, s. sygn. stara: 62
106. Akta finansowe. Podatki.
„Podatek wyznaniowy na 1922” – wykaz imienny płatników.
1922-1923, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia, s.
sygn. stara: 66
107. Akta finansowe. Podatki.
Podatek wyznaniowy na 1925 – wykaz imienny płatników. Zał. notatki.
1925-1926, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, brak okładki, s. sygn. stara: 85
108. Akta finansowe. Podatki.
Rejestr wpłat podatku domestykalnego (24.06.1926-9.02.1933).
1926-1933, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 68
109. Akta finansowe. Podatki.
Księga wpłat podatku wyznaniowego (1928).
1928-1930, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: GŻK
- 1037
110. Akta finansowe. Podatki.
Księga wpłat „podatku domestykalnego. Powiat” (1928-1930).
1928-1931, rkps, druk, j. pol., poszyt, l., uszkodzenia, s.
sygn. stara: 67
111. Akta finansowe. Podatki.
Wykazy imienne płatników i należności z lat 1924-1928; wykaz imienny podatników, od których ściągnięto zaległe opłaty (b.d.).
1929, b.d., rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 10, rozsyp
112. Akta finansowe. Podatki.
Księga wpłat podatku wyznaniowego (1930-1931).

---

³⁶ Brak okładek i s. 1.

- 1930-1932, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: GŻK
1040
113. Akta finansowe. Podatki.
„Lista płatników składki Gminy Wyznaniowej Żydowskiej
Podgórze w Krakowie. Rok 1932”³⁷.
1932, rkps, mps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 69
114. Akta finansowe. Podatki.
„Lista płatników składki Gminy Wyznaniowej Żydowskiej
Podgórze w Krakowie. Rok 1933”³⁸. Zał. notatki³⁹.
1932-1934, rkps, mps, j. pol., poszyt, l., s. sygn. stara: 69
115. Akta finansowe. Podatki.
„Lista płatników składki Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w
Podgórzu. Rok 1935”.
1934-1935, mps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 70
116. Akta finansowe. Podatki.
Księga zaległości we wpłatach podatku wyznaniowego za lata
1925-1931. (fragment, brak zakończenia)
1932-1936, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki
tekstu, s. sygn. stara: GŻK 1041
117. Akta finansowe. Podatki.
Księga zaległości we wpłatach podatku wyznaniowego za lata
1934-1935. (fragment, brak zakończenia).
1933-1937, rkps, druk, j. pol., poszyt, uszkodzenia i ubytki
tekstu, s. sygn. stara: GŻK 1044
118. Akta finansowe. Podatki.
„Wykaz dłużników Izraelickiej Gminy Wyznaniowej w Podgórzu
za podatki domostyk[alne]”. Liczba płatników podatku wyznaniowego
wg. wysokości sumy w 1934 r.
1934, b.d., mps, j. pol., l., s. sygn. stara: 69
119. Akta finansowe. Podatki.
Skrowidz alfabetyczny płatników podatku wyznaniowego.
1934-1936, rkps, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 72
120. Akta finansowe. Podatki.
Korespondencja dotycząca zaległości we wpłatach podatku
wyznaniowego.
1903-1936, b.d., rkps, mps, druk, jid., j. pol., l., s. sygn.
stara: 73, rozsyp, GŻK 1041, 1044
121. Akta finansowe. Podatki.
Korespondencja dotycząca zaległości w wpłatach podatku
wyznaniowego. Druki.

---

³⁷ 2 egz.

³⁸ 2 egz.

³⁹ Notatki na druku (opakowanie): *Czekolada z migdałami. „Optima” S.A. Kraków. 200 gr.*

- 1933-1936, rkps, mps, druk, jid., j. pol., l., s. sygn. stara:
73, rozsyp, GŻK 1041, 1044
122. Akta finansowe.
Rejestr alfabetyczny pobranych opłat (datków?, podatku?). Zał.
notatki.
1896-1897, rkps, jid., j. pol., poszyt, l., s. sygn. stara: 55
123. Akta finansowe.
Różne wykazy imienne osób (podane adresy zamieszkania)
wplacających składki (ofiary?).
b.d., rkps, mps, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
124. Akta finansowe.
Korespondencja z Komunalną Kasą Oszczędności i innymi
instytucjami bankowymi.
1919-1936, rkps, mps, druk, j. niem., l., s. sygn. stara: 30,
rozsyp
125. Akta finansowe.
Polisy ubezpieczeniowe. Zał. kwity opłat, korespondencja.
1923-1932, rkps, mps, druk, j. niem., pol., l., s. sygn.
stara: 33
126. Akta finansowe.
Kwitariusz wypłat z kasy GŻP (21.06.1898-3.12.1899 r.).
1898-1899, rkps, druk, j. niem., poszyt, uszkodzenia i
ubytki tekstu, s. sygn. stara: rozsyp
127. Akta finansowe.
Kwitariusz wypłat z kasy GŻP (1.07.-11.11.1904 r.).
1904, rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
128. Akta finansowe.
Pokwitowania wypłat z kasy GŻP.
1907, rkps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara: rozsyp
129. Akta finansowe.
Kwitariusz wypłat z kasy GŻP (1.01.1913-30.07.1914 r.).
1913-1914, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara:
rozsyp
130. Akta finansowe.
Kwitariusz wpłat do kasy GŻP (8.12.1914-30.12.1918 r.).
1914-1918, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara:
rozsyp
131. Akta finansowe.
Kwitariusz wpłat do kasy GŻP (1.01.1930.-13.06.1932 r.).
1930-1932, rkps, druk, j. pol., poszyt, s. sygn. stara: 51
132. Akta finansowe.
Korespondencja z Urzędem Skarbowym.

- 1930-1934, rkps, mps, druk, j. pol., l., s. sygn. stara:
rozsymp
133. Akta finansowe.
Rachunki bieżące, pokwitowania, weksle, korespondencja.
1903-1935, rkps, mps, druk, j. niem., pol., l., s. sygn.
stara: rozsymp
134. Stowarzyszenie Ochron dla Dzieci Żydowskich w Krakowie
(Stowarzyszenie Ochron Dzieci Wyznania Mojżeszowgo w Krakowie)
(ul. Mostowa 2).
Imienny kwitariusz wpłat składek.
b.d., rkps, druk, j. hebr., j. pol., poszyt, s. sygn. stara: SP
- 5

Indeks osób

- Abusch Holländer – 29
- Anhang Ozjasz - 53
- Anker Szymon - 69
- Bohrer Aron - 69
- Bohrer Jeti - 69
- Bornstein Blima - 53
- Brummer Izaak - 53
- Drucker Szmon - 53
- Dunkelblum Szymon - 12
- Fränkel Jakub – 56
- Fränkel Osias Feiwel - 56
- Fränkel Reisla - 69

Fränkel Simche – 56
Fränkel Szyja Feiwel - 56
Fränkel Szymon Alter – 56
Frei Natan - 53
Friedman Mozes - 53
Fuchsbrauner Leizor - 53
Gartenhaus M. L. – 50
Gemünder Rubin - 53
Gerber Chaim - 53
Goldblatt Lola - 69
Goldfinger Anna - 53
Goldstein Chiel - 53
Gottlick Abraham - 53
Grünberger Dora - 53
Gutfreund Józef Hirsch (Holländer Józef Hirsch) - 69
Gutfreund Juda Arje (Holländer Juda) - 69
Gutfreund Tauba (Holländer Tauba) - 69
Gutwirth Wolf - 59
Haber Jakub – 49
Halberstam Chaim Benzion – 56
Halpern Uscher - 56
Herschthal Salomon - 69
Holländer Józef Hirsch (Gutfreund Józef Hirsch) - 69
Holländer Juda (Gutfreund Juda Arje) - 69

Holländer Tauba (Gutfreund Tauba) - 69

Jodlower Józef - 53

Kahane Chiel – 58

Kahane Simche - 28

Kanner Chaim Kanner – 56

Kirschenbaum Anna - 53

Klein Cyla - 53

Kleinman Nechemia – 29

Kluger Wolf - 61

Kopel Jakub – 28

Krasnobowski Bernard - 53

Kremer Gusta - 53

Kremer Małka - 53

Langerman Debora - 53

Lempel Wilhelm - 53

Lieb Schulim - 53

Lieberman Wolf – 58, 59

Machnowicz Sara - 53

Meiler Herman - 53

Mordche Beer Fränkel - 56

Mur Hirsch - 53

Pacanower Dora - 69

Pacanower Muter - 58

Perlman Salomon - 69

Peterseil Hirsch Meilech - 59
Plapla Mortka - 53
Redlich Fischel - 59
Redlich Józef - 59
Redlich Samuel - 59
Roth Szyja Leizer - 53
Rotter Roza - 53
Rubinstein Józef - 59
Samuel Teller. – 59
Sackower Mojżesz - 53
Schaf M. - 58
Schiffenbauer Mojżesz - 69
Schlajer Szymon - 53
Schuchman Złata - 53
Sonnenschein Jakub – 24
Sonnenschein Regina - 69
Stahl Chiel Majer - 53
Szwarczstejn Felicja - 69
Teller Samuel – 58, 59
Tislowitz Ignacy Izaak Henoch - 69
Tislowitz Regina - 69
Trauer Franciszka - 69
Trauer Maria - 69
Vogelhut Jakub - 53

Wachsman Jakob Jankiel - 69

Weinfeld Rachela - 69

Weinreb Izak - 53

Weissfeld Moses - 69

Weissman Abraham – 58

Werker Mania - 53

Wertheimer Fajga - 69

Wichter Regina - 69

Wurzel Menechim - 69

Zucker Lea - 53

Zucker Mordcha - 53